

HET KOMPAS

Eenmaal thuis gooide Mats zijn tas in de hoek. Zijn moeder vroeg naar de race, maar hij hoorde haar niet. Mats was nog altijd in gedachten verzonken en toen hij eenmaal in zijn kamer was, gooide hij de deur met een harde knal dicht. Hij schoof zijn bureaustoel aan de kant en trok voorzichtig aan het koord wat uit het plafond stak. Het luikje kwam naar beneden en er vormde een trap naar zolder. Mats klom via de krakende traptreden naar boven en ging op zijn vertrouwde plekje zitten. Het was er stoffig en er stonden dozen met oude boeken, oude foto's en gereedschap wat niemand meer gebruikte. Ondanks de rommel voelde Mats zich altijd veilig op zolder. De tijd leek er stil te staan en er was niemand die hem kon uitlachen.

Door het kleine, ronde raampje vielen een paar stralen zonlicht naar binnen, recht op het gezicht van Mats. Hij deed zijn ogen dicht en voelde zich voor het eerst sinds de hardloopwedstrijd weer rustig. Na een minuutje deed hij zijn ogen weer open. Zijn blik viel direct op een kist. Hij had de kist nog nooit eerder opgemerkt, maar hij zag de naam A.M. Momentus met sierlijke, gouden letters in het hout gegraveerd staan.

Het was de naam van de opa die Mats nooit gekend had. Zijn moeder had al wel eens verteld dat opa Momentus een bijzondere man was. Iemand die vol verhalen zat en graag vertelde over

vroeger. Hij was zelf geschiedenisleraar geweest op een middelbare school en was gefascineerd door historische gebeurtenissen.

Mats ging op zijn knieën naast de kist zitten en streek met zijn rechterhand over het hout heen. Alsof hij de kist aaide. Zijn vingers trilden een beetje, maar Mats was nieuwsgierig geworden naar wat er in de kist zou zitten. Hij pakte het metalen slot vast en na een paar seconden peuteren ging deze met een klik open. Mats tilde het deksel op en voelde dat zijn ogen groter werden. In de kist lag een fluwelen doek, die glansde in het licht door het raampje. Hij vouwde de doek open en vond een rond, bronzen voorwerp.

Het leek op een kompas, maar de windrichtingen ontbraken. Op de plekken waar normaal gesproken de letters N, O, Z en de W hadden moeten staan, stonden nu symbolen. Een zon, een maan, een bliksemschicht, een laurierblad, een uil en een tandwiel stonden rondom de wijzer afgebeeld.

Naast de plek waar de fluwelen doek lag vond Mats ook een schriftje. De bladzijdes van het kleine boekje waren een beetje geel geworden en de hoeken waren wat gekruld. Op de eerste bladzijde stond met sierlijke inktletters een tekst:

Voor wie wil leren van het verleden. Dit kompas wijst niet naar het noorden, maar toont op een andere manier de weg.

Mats las de zin hardop voor, maar begreep er niet heel veel van. Zou dit een spel van zijn opa zijn? Of misschien wel een bijzondere uitvinding? Hij bladerde verder door het schrift en een aantal pagina's verder stond wat geschreven. Hij zag allerlei tekens waar Mats niet heel veel van begreep. Eén combinatie van symbolen begreep hij wel en was met een rode stift omcirkeld.

Zon → bliksem → laurierblad.

Mats pakte het kompas op en begon aan de ring te draaien. Hij stelde de symbolen in. Eerst de zon. *Klik*. Toen de bliksemschicht. *Klik*. En als laatste het laurierblad. *Klik...* Er gebeurde niets. Mats had gehoopt dat het kompas open zou gaan en dat er misschien wel iets in verstopt zou zitten.

Hij zuchtte. “Misschien was het maar een grapje van opa”, mompelde Mats. “Misschien was het gewoon een simpel puzzeltje.”

Plotseling begon het midden van het kompas zachtjes te gloeien. Een warm en geel licht kleurde de zolder. Mats schrok ervan en wilde het kompas weer terug in de kist leggen. Dit lukte alleen niet, want het voorwerp begon voorzichtig te trillen in zijn hand. Zijn vingers zaten vastgeklemd, alsof het kompas hem niet wilde laten gaan. Het licht werd steeds feller en de zolder begon lichtjes te trillen. De dozen die op zolder stonden schoven voorzichtig heen en weer en de houten balken begonnen zelfs iets te kraken.

Mats keek geschrokken om zich heen. Wat gebeurt er?! dacht hij.

Het gevoel van paniek werd nog wat erger toen Mats zijn moeder probeerde te roepen, want nog voordat hij geluid kon maken voelde hij een windvlaag. Het voelde vreemd, alsof het koud en warm tegelijk was. Een felblauwe lichtflits kwam uit het kompas en opeens werd alles wazig. Mats deed zijn ogen dicht en even later was het helemaal stil. Hij dacht dat hij droomde en zo weer wakker zou worden in zijn eigen bed, maar opeens voelde hij de zon op zijn gezicht branden. En hij hoorde mensen praten in een taal die hij niet kende...